

Győri Ítéltábla

Az ügy száma: **Pf.I.20.187/2025/4.**

A felperesek: Felperes1 (Cím1) I. rendű

Felperes2 (Cím1) II. rendű

Felperes3 (Cím4) III. rendű

Felperes4 (Cím4) IV. rendű

A felperesek képviselője: Zafiri és Társai Ügyvédi Aliroda, eljáró ügyvéd: dr. Herpy Miklós

(Cím10)

Az alperes: Alperes1

(Cím2.)

Az alperes képviselője: Havasi és Karczub Ügyvédi Iroda., eljáró ügyvéd: dr. Havasi Karolín (Cím13)

A per tárgya: személyiségi jog megsértése

Az elsőfokú bíróság neve és fellebbezéssel támadott határozatának száma:

Tatabányai Törvényszék 13.P.20.022/2023/65.

A fellebbezést előterjesztő fél és a fellebbezés sorszáma:

felperes; 67, 68.

Í t é l e t

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben, annyiban változtatja meg, hogy az alperest kötelezi, hogy az I. és II. r. felperesek javára személyenként 5.000.000 forint, a III. és IV. r. felperesek javára személyenként 10.000.000 forint sérelemdíj után fizessen meg 2019. június 14. napjától a kifizetés napjáig járó, a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatot is.

Ezt meghaladóan az ítélet megfellebbezett rendelkezéseit helybenhagyja.

Az alperest 188.160 (száznolcvannyolcezer-százhatvan) forint, a III. és IV. r. felpereseket személyenként 30.700 (harmincezer-hétszáz) forint feljegyzett fellebbezési illeték megfizetésére kötelezi az állam javára a Nemzeti Adó- és Vámhivatal 10032000-01070044-09060018. számú illetékbevételi számlájára. Az illetékfizetési kötelezettség e határozat jogerőre emelkedését követő 60. napon válik esedékessé. A befizetéskor közleményként fel kell tüntetni jelen bírósági határozatot hozó bíróság megnevezését, a bírósági ügyszámot, valamint a fizetésre kötelezett adószámát/adóazonosító jelét.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

[1] 2019. június 14-én 20 óra 30 perckor Személy1 (néhai) a megengedett 90 km/h helyett 113-118 km/h sebességgel az 1. számú főúton helység1 irányából helység2 irányába haladt forgalmi rendszámú Suzuki típusú motorkerékpárjával. Személy2 forgalmi rendszámú Ford típusú személygépkocsijával ugyanazon az úton, a néhaival szemben közlekedett és helység3 irányába balra kezdett kanyarodni. Kanyarodása során nem biztosított elsőbbséget a motorkerékpárral közlekedő néhainak, aki gépkocsija jobb oldalának ütközött. Súlyos, életveszélyes sérüléseket szenvedett el, és kórházba szállítását követően, 2019. június 15-én elhunyt.

[2] A helység1i Járásbíróság 2021. október 21-én meghozott, 2022. március 10. napján jogerőre emelkedett ítéletével megállapította Személy2 büntetőjogi felelősségét közúti baleset okozásának vétsége miatt 9.B.63/2021/11. szám alatt meghozott ítéletével, melyet a Tatabányai Törvényszék 2022. március 10-én 11.Bf.267/2021/7. számú végzésével helybenhagyott.

[3] Az I-II. r. felperesek a néhai szülei, a III-IV. r. felperesek a néhai gyermekei.

[4] A néhai elvált családi állapotú volt, de a baleset bekövetkeztekor 7 éves III. és 4 éves IV. rendű felperesek gondozásában volt házastársával közösen tevékenyen részt vett. A gyermekek a házasság felbontását követően fele-fele időt töltöttek vele és az édesanyjukkal. A néhai gyermekenként 25.000 forint gyermektartásdíjat fizetett havonta volt házastársának.

[5] Néhai halálát követően a III-IV. r. felperesek árvaellátásban részesülnek, melynek összege 2024. január 1. napjától személyenként 68.235 forint.

[6] Mindkét gyermek szorosan ragaszkodott az édesapjához. A néhai halálát követően a III. r. felperesnél szorongásos és depresszív tünetek alakultak ki. Az édesapja ágyában alszik, a kabalafiguráját viszi magával. Édesapjának halála a IV. r. felperes lelkiállapotára és kapcsolatrendszerére is súlyosan hátrányosan hatott.

[7] Az I. r. felperes nem tudta feldolgozni gyermeke elvesztését, az elhúzódó gyászfolyamat depressziót okozott nála, mely pszichoszomatikus tünetekben is megmutatkozik. A balesetet követően megbetegedett, gyomorrákot és hólyagdaganatot diagnosztizáltak nála.

[8] A II. r. felperesnél gyermeke elvesztésével ok-okozati összefüggésben kevert szorongásos és depresszív zavar alakult ki.

[9] A néhai érettségizett, majd targoncás és kereskedelmi végzettséget is szerzett, továbbá elvégzett egy redőnygyártó tanfolyamot is. Nyílászáró kereskedelemmel és gépjármű kereskedelemmel is foglalkozott. A baleset idején rendelkezett jövedelemmel, de annak összege nem ismert.

[10] A Személy2 által vezetett személygépjármű felelősségbiztosítója az alperes volt.

[11] A felperesek peren kívül kártérítési igényt jelentettek be az alpereshez. Az alperes megtérített a felpereseknek temetési költség címén 260.205 forintot, továbbá sérelemdíj jogcímén megfizetett az I. r. felperes részére 1.000.000 forintot és kamatait (összesen 1.027.370 forintot), a II. r. felperes részére 1.000.000 forintot és kamatait (összesen 1.027.370 forintot), a III. r. felperes részére 2.000.000 forintot és kamatait (összesen 2.054.740 forintot), a IV. r. felperes részére 2.000.000 000 forintot és kamatait (összesen 2.054.740 forintot).

[12] A felperesek a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:42. § (1) bekezdésére, 2:43. § a) pontjára, 2:52. §-ára, 2:53. §-ára, 2:54. § (2) bekezdésére, 6:48. § (1) bekezdésére, 6:519. §-ára, 6:522. §-ára, 6:529. §-ára, 6:531. §-ára, 6:527. § (1) bekezdésére, valamint 6:535. § (1) bekezdésére, a kötelező gépjármű felelősségbiztosításról szóló 2009. évi LXII. törvény (a továbbiakban: Kgfbtv.) 3/A. §-ára, 12. §-ára, 13. § (1) bekezdésére, 27. §-ára és 28. § (1) bekezdésére és a magánélet védelméről szóló 2018. évi LIII. törvény 1. §-ára, 2. §-ára, 7. §-ára, 9. §-ára és 13. §-ára alapított keresetükben kérték, a bíróság kötelezze az alperest az I-II. r. felperesek javára személyenként 5.000.000 forint, a III-IV. r. felperesek javára személyenként 10.000.000 forint sérelemdíj és a sérelemdíjak után 2019. június 14. napjától kamat, továbbá a III-IV. r. felperesek javára 2019. július 1. napjától havi 30.000 forint tartást pótló járadék megfizetésére.

[13] Keresetüket azzal indokolták, hogy a néhai halálát az forgalmi rendszámú gépjármű vezetője okozta és a közlekedési baleset miatt szenvedtek kárt, illetve hátrányt.

[14] A személyiségi jog megsértése körében előadták, hogy a néhai elvesztése folytán sérült családi integritáshoz, családban éléshez fűződő személyiségi joguk. Sérült családjuk szocializáló-nevelő funkciója, megbomlott a család integritása, sérült azon joguk,

hogy családon belül szerepüknek megfelelően teljes családban élhessenek. Külön kiemelték, a III-IV. r. felperesek nagyon ragaszkodtak az édesapjukhoz, magatartásukon érezhető a trauma miatti változás. A III. r. felperes rajongott az édesapjáért, őt tekintette példaképének, elvesztése sokk-ként érte. Sokat sírt, egyedül nem mert elaludni, gyakran álmodik az édesapjával. A IV. r. felperes viselkedése az óvodában agresszívabbá vált, mert ő még szóban nem tudja kifejezni fájdalmát. Rámutattak, a gyermekek számára pótolhatatlan veszteség, hogy nem részesülhetnek a családi együttlétekből fakadó élményekből és örömeiből, nem érezhetik a család biztonságát. Az I. és II. r. felperesek kapcsán arra hivatkoztak, hogy családjuk összetartó volt, sok időt töltöttek együtt, mindenben számíthattak egymásra. Ezt bizonyítja az is, hogy mindannyian, tehát a szülők és mindkét gyermekük is egy utcában éltek és élnek a mai napig is. Gyermeük halála következtében érzelmi és erkölcsi veszteség érte őket, fiúk halálával elestek attól a támasztól, amelyet időskorukban nyújthatott volna a számukra. Mindezek alapján úgy ítélték meg, hogy az I-II. r. felpereseket ért nem vagyoni hátrány kompenzálására személyenként 6.000.000 forint, a III-IV. r. felpereseket ért nem vagyoni hátrány kompenzálására személyenként 12.000.000 forint nyújt megfelelő kompenzációt, amely összegekbe beszámították az alperes által ezen jogcímen teljesített kifizetéseket.

[15] A tartást pótló járadék igényt azzal indokolták, hogy a néhai eltartotta a III. és IV. r. felpereseket.

[16] Az alperes ellenkérelmében a keresetek elutasítását kérte. A kereset jogalapját ésösszecszerűségét is vitatta.

[17] Elsődlegesen azzal érvelt, a néhai sérüléseinek súlyosságában szerepet játszott, hogy túllépte a megengedett sebességet. Azt elismerte, hogy a büntető ítélet megállapítása szerint az ütközést a néhai abban az esetben sem kerülhette volna el, ha 90 km/h sebességgel halad, és késedelemmentes észlelés mellett vészfékezést kezdeményez. Álláspontja szerint azonban 90 km/h sebességről való vészfékezés esetén a néhai motorkerékpárjának az ütközési sebessége is lényegesen kisebb lett volna, és a kisebb ütközési sebesség mellett sérülései nem lettek volna olyan súlyosak, hogy azok a halálához vezessenek.

[18] Másodlagosan ugyanezen érvelés mentén a néhai 30 %-os közrehatására hivatkozott.

[19] Nem vitatta, hogy a felperesek a néhai halálával személyiségi jogsérelmet szenvedtek el, de álláspontja szerint az általa peren kívül megfizetett sérelemdíj kompenzálja a felpereseket ért hátrányt. Arra is hivatkozott, hogy a néhai és házastársa elváltak, ezért a III-IV. r. felperesek már a baleset előtt sem éltek teljes családban, de édesapjuk halála ellenére is részesülhetnek a családi együttlétekből fakadó élményekben, és érezhetik a család biztonságát. Az I-II. r. felperesek kapcsán azzal is védekezett, hogy másik gyermekük, majd felnövekedve unokáik is nyújthatnak támaszt részükre időskorukban.

[20] A tartást pótló járadék igényt bizonyítatlanság miatt kérte elutasítani. Előadta, a felperesek nem csatoltak olyan okirati bizonyítékot, mely igazolná egyrészt a néhai jövedelmét, másrészt, hogy a szülők válását követően a III-IV. r. felpereseket melyik szülő nevelte, a néhai milyen összegű tartásdíj fizetésére volt kötelezett, annak eleget tett-e.

Kifejtette, az árvaellátás kifizetéséről szóló igazolás csupán azt bizonyítja, hogy a III. és IV. r. felperesek részesülnek árvaellátásban, ami csak arra utal, hogy a néhainak volt jövedelme.

[21] A felperesek vitatták a néhai balesetben történő közrehatását.

[22] A sérelemdíj összegszerűsége körében több, álláspontjuk szerint igényüket alátámasztó bírósági határozatra utaltak. A néhai jövedelme körében előadták, hogy használatú kereskedőként rendelkezett nem adózott jövedelemmel. Úgy vélték, a tartás szempontjából közömbös, milyen jövedelemből tartotta el a gyermekeit. Azt nem vitatták, hogy a gyermekek havi tartásába be kell számítani a részükre folyósított árvaellátást.

[23] Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. és II. r. felperesek javára személyenként 5.000.000 forint, a III. és IV. r. felperesek javára személyenként 10.000.000 forint sérelemdíjat. Ezt meghaladóan a felperesek keresetét elutasította. A III-IV. r. felpereseket egyetemlegesen 34.500 forint, az alperest 1.465.500 forint eljárási illeték állam javára történő megfizetésére kötelezte. Az alperest kötelezte továbbá az államnak 1.437.797 forint szakértői díj és a felpereseknek 688.083 forint ügyvédi munkadíjból álló részperkölség megfizetésére.

[24] Ítéletének indokolásában rögzítette, a perben nem volt vitatott, hogy az alperes a Kgfbtv. 12. §-a értelmében helytállni tartozik a felpereseket a Ptk. 2:42. §. (1) és (2) bekezdése és a 2:52. § (1)-(3) bekezdése alapján megillető sérelemdíj megfizetéséért. Rámutatott arra, ezt igazolja az is, hogy az alperes a balesetet követően önként is fizetett sérelemdíjat a felperesek részére.

[25] Vizsgálta a károsulti közrehatást, és megállapította, hogy a néhai túllépte ugyan az adott útviszonyra irányadó sebességhatárt, de a sebességtúllépésnek a baleset bekövetkeztére érdemi kihatása nem volt, mert akkor is balesetet és halálos sérüléseket szenvedett volna, ha az útviszonyoknak megfelelő és megengedett sebességgel közlekedik. A baleset bekövetkezésének lényegi oka nem a gyorsajtás volt, hanem a gépjárművet vezető Személy2 figyelmetlensége, és az, hogy nem biztosított elsőbbséget a néhainak.

[26] Az elsőfokú bíróság azt is rögzítette, hogy a bírói gyakorlat a sérelemdíj tekintetében nem ismeri el a károsulti közrehatásra alapított kármegosztás lehetőségét, a nemvagyoni hátrány ugyanis összegszerűen nem fejezhető ki (csak ellensúlyozása, kárpótlása történik pénzben), ezért nincs olyan meghatározott része, amelyet a sértettre át lehetne hárítani. Így az összegszerűen meghatározható károknál alkalmazható kármegosztás helyett a sérelemdíj összegének megállapításakor mérlegelhető a sértett esetleges közrehatása. Tekintettel azonban arra, hogy nem volt sértetti közrehatás a néhai részéről, ezért a sérelemdíj összegének csökkentésére nem kerülhetett sor. A felpereseknek járó sérelemdíj összegét a Ptk. 2:52. § (3) bekezdésében meghatározott szempontrendszer – a jogsértés súlya, ismétlődő jellege, a felróhatóság mértéke, a jogsértésnek a sértettre és a környezetre gyakorolt hatása – szerint mérlegelte és vette figyelembe. Tényként rögzítette, hogy a felperesek mindegyike egészségkárosodást, pszichés károsodást szenvedett. Az I. r. felperesnél az elhúzódó gyászfolyamat okozta depresszió pszichoszomatikus tünetekben mutatkozik meg, amely daganatos betegség kialakulásához vezethetett. A pszichés károsodás a II. r. felperes esetében is betegség szintet ért el. Mindkettejüket nagyon megviselte a tragédia, gyermekük halálát a

mai napig nem tudták feldolgozni. Kertjükben őrzik a néhai hamvait, házukban több helyen még ott található a fényképe. A III-IV. r. felperesekkel kapcsolatosan rámutatott arra, hogy elvesztett édesapjukkal nagyon szoros kapcsolatban álltak, halála miatt mindkettejüknél magatartási és alvásproblémák léptek fel. Idézte az egyesített pszichológus, pszichiáter és orvosszakértői véleményt, mely szerint az I-II-III. r. felpereseknél depresszív és szorongásos tünetei alakultak ki, melyek szomatikus és pszichés formákban is megnyilvánulnak, a IV. r. felperes pedig nehezített érzelmi életkörülmények között él, mely hosszú távon személyiségfejlődésében eltéréseket eredményezhet.

[27] Az I-II. r. felperes terhére értékelte, hogy nem vettek igénybe pszichiátriai vagy pszichológiai ellátást, pedig a szakvélemény alapján állapotukban ez esetben javulás lenne várható.

[28] Ismertette az irányadó ítélkezési gyakorlatot (BDT2019.4015), mely szerint a sérelemdíjnak, mint szankciónak a funkciója többes. Egyfelől kompenzációs szerepet tölt be, másfelől magánjogi büntetés. Perbeli esetben utóbbit nem vette figyelembe.

[29] Fentiek alapján a felperesek által igényelt sérelemdíj összegét nem ítélte eltúlzottnak, de megállapításakor az ítélethozatalkori ár- és értékviszonyokat vette figyelembe, utalva arra, hogy a baleset bekövetkeztének időpontja óta több mint hat év telt el.

[30] A III-IV. r. felperesek tartást pótló járadék iránti igénye kapcsán rögzítette, hogy a felperesek nyilatkozata szerint a néhai különböző kereskedelmi tevékenységekből tartotta fenn magát és családját, de jövedelméből nem adózott, így jövedelme forrása és annak összege nem bizonyított. Adóbevallás hiányában a hozzátartozók vallomását nem ítélte elegendőnek. Megjegyezte, hogy a kétséget kizáróan nem bizonyított forrású és összegű bevétel után nem lehetséges tartásdíj megállapítása. Arra is rámutatott, hogy a IV. és III. r. felperes árvaellátásra jogosult, amely a néhai elhalálozása következtében került megállapításra, és funkcióját tekintve a tartást pótló járadék céljával azonos megítélés alá esik.

[31] Megállapította, hogy az I. és II. r. felperes 100 %-ban, a III., IV. r. felperesek 97,7 %-os arányban lettek pernyertesek. A perköltség viseléséről a pernyertességi/pervesztességi arány figyelembevételével rendelkezett.

[32] Az ítélettel szemben a felperesek terjesztettek elő fellebbezést, melyben annak részbeni megváltoztatásával kérték, hogy az ítéltábla az alperest a részükre megállapított sérelemdíj után 2019. június 14. napjától a kifizetés napjáig járó, a Ptk. 6:48. § (1) bekezdése szerinti törvényes késedelmi kamat megfizetésére is kötelezze, továbbá kötelezze a III. és IV. r. felperes részére személyenként 2019. július 1. napjától a kereseti kérelemnek megfelelően 30.000 forint tartást pótló járadék megfizetésére.

[33] A sérelemdíj körében arra hivatkoztak, hogy a perben beszerzett szakértői vélemény szerint mindegyikük pszichés és egészségi állapotában átlagos mértéket jelentősen meghaladó mértékű romlás következett be. Megismételték, hogy az I. és II. r. felperesek és a néhai között rendkívül szoros volt a családi kötelék. Ugyanerre hivatkoztak a

III-IV. r. felperes vonatkozásában is, előadva, hogy édesapjuk elvesztése alapvetően megváltoztatta az életüket, személyiségi fejlődésükre káros hatást gyakorolt. Mindezekre tekintettel fenntartották, hogy az általuk igényelt sérelemdíj a 2019-es ár- és értékviszonyoknak megfelelő.

[34] A tartást pótló járadékkal kapcsolatosan azzal érveltek, hogy a III. és IV. r. felperesek a néhaival szemben tartásra voltak jogosultak. Megismételték, hogy a néhai gyakorlatilag együtt élt a gyermekeivel, napi szinten gondoskodott róluk anyagilag is, és ez a tartás a baleset miatt szűnt meg. Kiemelték, tény, hogy a néhai a baleset idején jövedelemmel rendelkezett, csak annak mértéke volt vitatott. Arra is hivatkoztak, hogy a gyermekek elestek a néhai által nyújtott magas színvonalú tartástól, mert a néhai igazoltan jómódban élt, és magas színvonalon tartotta el a gyermekeit is. Úgy vélték, a tartási kötelezettség szempontjából közömbös, hogy a jövedelme adózott vagy adózatlan volt-e, és az is, hogy a jövedelem rendszeres vagy rendszertelen volt. Állították, töretlen a bírói gyakorlat abban, hogy tartásdíj megállapításához nem kell jövedelemmel rendelkeznie a tartásra kötelesnek, és hogy a tartást pótló járadék elbírálása körében nem csak a Ptk. 6:529. §-ának rendelkezéseit kell vizsgálni, hanem a Ptk. XXI. fejezetének a kiskorú gyermek tartására vonatkozó rendelkezéseit is. Felhívták a BDT2020.4255 számon közzétett bírósági határozatot, melyben a bíróság kimondta, az elhunyt tartási kötelezettsége nem csak tényleges jövedelmétől függ, hanem értékelendő a gondoskodási szándék, az életvezetés és múltbéli tényleges támogatás is. Arra is hivatkoztak, hogy a III-IV. r. felperesek nem rendelkeznek jövedelemmel, bevételük csupán az adómentes árvaellátás. Előadták, hogy megpróbálták bizonyítani a néhai jövedelmét, és az, hogy ez nem sikerült nem eshet a gyermekek hátrányára. Úgy vélték, a Ptk.6:531.§-a alapján az általános kártérítés szabályai alkalmazhatók.

[35] Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.

[36] Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság kellő és okszerű indokát adta annak, miért nem ítélte meg késedelmi kamatot a sérelemdíj összege után. Osztotta az elsőfokú azon álláspontját, hogy az ügy, illetve a felperesek egyedi körülményeinek értékelése után arra a következtetésre kell jutni, hogy a megítélt sérelemdíjak az ítélelhozatalkori ár- és értékviszonyoknak felelnek meg. Arra is hivatkozott e körben, hogy a szakértői vélemény szerint valamennyi felperes vonatkozásában a szakemberrel való pszichoterápiát követően a pszichés tünetek csökkenhetnek.

[37] Megismételte ellenkérelmének azon hivatkozását, hogy ha a néhai a megengedett sebességgel közlekedett volna, úgy az ütközéskorinál alacsonyabb sebességgel, és annnyival később érkezett volna az autó kanyarodási szelvényéhez, hogy az elfogadható biztonsággal kihaladhatott volna előle, feltéve, hogy a kanyarodást legalább az ütközéskori sebességgel folytatja. Az elsőfokú bíróság jogi következtetéséből eltérően mindenből álláspontja szerint az következik, hogy a néhai sebességtúllépésének szerepe volt a baleset bekövetkeztében és sérülései súlyosságában is.

[38] A tartást pótló járadék kapcsán is osztotta az elsőfokú bíróság indokait. Vitatta a felperesek azon álláspontját, hogy a Ptk. XXI. fejezetét is alkalmazni kellene, utalva arra, hogy jelen pernek nem tartásra kötelezettel szembeni tartásdíj fizetésre kötelezés a tárgya,

hanem – kártérítésként – a tartásra kötelezett személy helyett, az általa nyújtott, de halála miatt kiesett tartása pótlása. Kártérítésként pedig csak az igazolhatóan kiesett tartást köteles megfizetni azzal, hogy az igény elbírálásakor a Ptk. 6:522. § (3) bekezdésére is figyelemmel kell lenni. Előadta, a néhai tartási kötelezettségével kapcsolatosan csak az állapítható meg, hogy gyermekenként havonta 25.000 forint tartásdíjat fizetett volt házastársának. Vitatta, hogy a néhai a baleset idején jövedelemmel rendelkezett volna. Előadta, hogy az I-II. r. felperesek és a perben kihallgatott tanúk annak ellenére sem tudtak érdemi információval szolgálni a néhai jövedelméről, hogy legközvetlenebb hozzátartozói voltak. Álláspontja szerint az árvaellátás figyelembevételével a III-IV. r. felperesek vonatkozásában kiesett tartás nem igazolt.

[39] A fellebbezés részben alapos.

[40] Az ítéltábla az elsőfokú ítéletet a 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 370. § (1) bekezdése alapján a fellebbezési kérelem, ellenkérelem korlátai között bírálta felül és megállapította, hogy a Pp. 379. § és 380. §-ában írt feltételek nem álltak fenn. A fellebbezést a Pp. 376. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el a Pp. 369. § (1) és (3) bekezdésben foglaltak alapján. Megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást a szükséges körben lefolytatta, a bizonyítékok okszerű értékelésével helyes tényállást állapított meg. A tartást pótló járadék vonatkozásában a tényállásból levont jogi következtetésével és az arra alapított érdemi döntésével az ítéltábla egyetértett, a sérelemdíjak vonatkozásában azonban nem osztotta az elsőfokú bíróság jogi álláspontját.

[41] Az ítéltábla elsődlegesen arra mutat rá, hogy az alperes nem támadta fellebbezéssel az elsőfokú bíróság azon megállapítását, hogy a néhai részéről nem volt közrehatás, ezért a fellebbezési ellenkérelmében már nem hivatkozhat alappal arra, hogy sértetti közrehatás miatt indokolt a felpereseket megillető sérelemdíj összegének csökkentése.

[42] A felperesek fellebbezésükben arra hivatkoztak, hogy az általuk igényelt sérelemdíjak a károsodáskori értékviszonyokkal állnak arányban, ezért megilleti őket azok után a késedelmi kamat 2019. június 14. napjától.

[43] A Ptk. sérelemdíjak megítélésénél is alkalmazandó 6:534. § (1) bekezdése értelmében, ha a károkozás és az ítélethozatal között az időmúlásra vagy egyéb körülményre tekintettel az értékviszonyokban jelentős változás következett be, a bíróság az okozott kár mértékét az ítélethozatal időpontjában fennállt értékviszonyok szerint határozhatja meg. Ebben az esetben a károkozó késedelmi kamat fizetésére az érték meghatározásának időpontjától kezdődően köteles.

[44] A fentiek alapján a fő szabály, hogy a sérelemdíj összegének meghatározásánál elsődlegesen a károsodáskori értékviszonyok szerinti megállapításra kell törekedni, és csak attól általában a hátrányt elszenvedett javára lehet eltérni akkor, ha a károkozás, illetőleg az elbírálás idején irányadó ár- és értékviszonyokban olyan jelentős eltérés mutatkozik, amely miatt a sérelemdíj a reparációs célt nem szolgálja: ekkor a bíróság - kellő indokok alapján - az időközben bekövetkezett ár- és értékviszonyok változását kifejező, az elbírálás idején érvényesülő értékviszonyok alapulvételével határozza meg a sérelemdíj összegét.

[45] Az elsőfokú bíróság nem adott érdemi magyarázatot arra, miért tartotta indokoltnak az elbíráláskori értékviszonyok figyelembevételét. Mindössze arra utalt, hogy a baleset bekövetkeztének időpontja óta több mint hat év telt el. Ez a hivatkozása azonban akkor lenne helytálló, ha a felpereseket ért sérelem kompenzálására a károkozás kori értékviszonyokkal arányban álló sérelemdíj késedelmi kamatokkal növelt összege nem lenne alkalmas, annál magasabb sérelemdíj lenne indokolt.

[46] A fentiekre tekintettel a bíróságnak azt kell vizsgálnia, hogy a felperesek által igényelt sérelemdíj az eset körülményeire – különösen a jogsértés súlyára, a jogsértésnek a sértettre és környezetére gyakorolt hatására és a bírói gyakorlatra – figyelemmel arányban áll-e a károkozás kori értékviszonyokkal.

[47] A felperesek helytállóan hivatkoztak arra, hogy a hozzátartozó elvesztése sérti a teljes családban élés jogát, amely Ptk. 2:52. § (1), (2) és (3) bekezdései alapján a közeli hozzátartozók sérelemdíj iránti igényét alapozza meg.

[48] A teljes családban élés joga a Ptk. 2:42. §-ának védelme alatt álló, a törvényben nem nevesített személyiségi jog, amely biztosítja az egyénnek a társadalmi lét alapegységéhez, azaz a vérségi köteléken, érzelmi kötődésen, egymás segítségén alapuló, és az egyén boldogulását támogató mikroközösséghez, a családhoz való tartozásának lehetőségét (jogát), és a családi léthez, mint életformához való jogosultságát.

[49] Egy családtag elvesztése esetén az elszenvedett érzelmi veszteségen, és a gyászfeldolgozáshoz elhasznált pszichés energiák elvesztésén túl a hozzátartozók személyiségi jogséremlme abban nyilvánul meg, hogy a korábban jól működő család egysége megbomlik, az elvesztett családtag érzelmi és funkcionális űrt hagy maga után, a túlélő családtagok a családon belüli szerepüket (gyerek, szülő, testvér) nem tudják megélni, és a család a maga érzelmi és egzisztenciális biztonságot nyújtó küldetését nem tudja betölteni. Az összetett és sokrétű funkciókat betöltő család a kár következtében részben, vagy egészen nem képes ellátni a korábbi funkcióit, ezért a bíróságnak a sérelemdíj mértékének meghatározása során azt kell értékelnie, hogy a káresemény milyen hatással volt a család funkcióinak alakulására, és ez milyen változásokat idézett elő a jogosult életvitelében, életminőségében, életének jövőbeni lehetőségei körében, érzelmi és lelki életének fejlődésében, személyiségének önmegvalósításában (pl. BDT. 2010.2237.)

[50] A fentiek alapján a gyermeküket elvesztő I-II. r. felperesek és az édesapjukat elvesztő III-IV. r. felperesek esetében a teljes családban éléshez fűződő személyiségi jog séremlme kétséget kizáróan megállapítható.

[51] A baleseti halál esetén a hozzátartozók személyiségi jogai azonban nem csak a hozzátartozó elvesztése miatt sérülnek, hanem az elvesztés körülményei, az elhunyt személy életének a természetes életkilátásokhoz képest történő hirtelen, váratlan megszakítása által is. Ezért a sérelemdíjra való jogosultság megállapításánál a gyászfolyamat lefolyásának jellegén felül a káreseménnyel kiváltott megrázkódtatásnak van jelentősége, amelynek nem feltétlen következménye a károsult fizikai, vagy pszichikai állapotának patológiás elváltozása.

[52] A hozzátartozó elvesztéséből eredő személyiségi jogi sérelem (hátrány) abban a másra már nem használható többletenergiában ragadható meg, amelyet a károsult az őt ért megrázkódtatás, feszültség és stressz leküzdésére fordít ahelyett, hogy a korábban kialakított életének további szabad kibontakoztatására fordíthatta volna azt. A családtag elvesztésével szükségképpen felmerülő fájdalomérzeten túl az egészséges, jól működő családban a hozzátartozó halálával a család addigi egysége felbomlik, a családtag elvesztése további hátrányos következményekkel jár, amely a családtagokat egész életükön át elkísérik. (Győri Ítéltábla Pf.III.20.103/2024/6.)

[53] A perbeli adatok alapján az I-II. r. felperesek családcentrikus, velük egy háztartásban élő és meghitt, harmonikus, szereteteli kapcsolatban álló fiatal felnőtt gyermeküket veszítették el. Alappal hivatkoztak arra is, hogy az élet természetes rendje szerint a gyermek végig kíséri a szülő életét, akinek többnyire nem kell leszármazója elvesztésével számolnia. A szülők számára a gyermekük halála minden életkorban tragikus, pótolhatatlan, nem múló veszteség, amely megfosztja őket attól, hogy leszármazójuk felnőtt életében részt vehessenek, azt figyelemmel kísérhessék, illetve idős korukban tőle akár érzelmi, akár fizikai, akár egzisztenciális támogatást remélhessenek.

[54] A III-IV. r. felperesek kisgyermekkorukban veszítették el édesapjukat, akihez szorosan kötődtek. A néhai a III-IV.r. felperesek életében házasságának felbontása ellenére napi szinten részt vett, ezért halála gyermekei vonatkozásában a teljes család egységét, érzelmi egyensúlyát bontotta meg és működését súlyosan hátráltatja.

[55] A hasonló tényállású ügyekben kialakított, összehasonlításra alkalmas bírói gyakorlat alapján nem eltúlzott a 2019. évi értékviszonyok alapján az I-II. r. felperesek által személyenként 6.000.000 forint, míg a III-IV. r. felperesek által személyenként 12.000.000 forint által igényelt sérelemdíj. (pl. BDT2020. 4255., Szegedi Ítéltábla Pf.II.20.123/2024/4. szám, Debreceni Ítéltábla Pf.20.134/2024/7. szám, Pécsi Ítéltábla Pf.III.20.116/2021/4. szám).

[56] Ezért alapos a felpereseknek a számukra megítélt sérelemdíj után érvényesített késedelmi kamat igénye.

[57] Alaptalanul hivatkoztak azonban a felperesek a fellebbezésükben arra, hogy az elsőfokú bíróság tévesen alkalmazta a Ptk. 6:529. §-át és jogsértően nem vette figyelembe a Ptk. XXI. fejezetét.

[58] A Ptk. 6:529. § (1) bekezdése szerint tartást pótló járadéknak van helye a károkozás folytán meghalt személlyel szemben tartásra jogosult részére. A károkozó a tartást pótló járadék fizetésére abban az esetben is köteles, ha magatartásának e következménye nem volt előrelátható. A (3) bekezdés úgy rendelkezik, hogy a tartást pótló járadék mértékének meghatározásánál a kiesett tartást és a járadékot igénylő jövedelmét kell figyelembe venni. Az (5) bekezdés alapján pedig a járadék számítására a jövedelepótló járadék számítására vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni.

[59] A járadék mértékét tehát az elhunyt által nyújtott – kiesett – tartásból kiindulva, a Ptk. 6:529. § (5) bekezdése értelmében a jövedelempótló járadék számítására vonatkozó szabályok alkalmazásával kell meghatározni. Ezen utaló rendelkezés folytán a kiesett tartást biztosító, az elvesztett hozzátartozó által a károsodást megelőző egy évben elért havi átlagjövedelem összegéből kell kiindulni.

[60] Ezért az elsőfokú bíróság helytállóan mutatott rá arra, hogy a járadék számításánál a néhai balesetet megelőzően elért jövedelméből kellett kiindulni, és a felpereseknek kellett bizonyítaniuk, hogy a néhai a balesetet megelőzően munkát végzett, abból rendszeres jövedelemre tett szert, továbbá a jövedelem nagyságát. (Kúria Pfv. 20.166/2020/7.)

[61] A peradatokból azonban mindösszesen annyi állapítható meg, hogy a néhai gyermekenként havi 25.000 forint tartásdíjat fizetett volt házastársának, tehát annyi jövedelemmel biztosan rendelkezett, amely erre – saját tartásának biztosítása mellett – fedezetet nyújtott. A III-IV. r. felperesek 25.000 forintot meghaladó árvaellátásban részesülnek, ezért – mivel az árvaellátás összegét a tartást pótló járadék összegébe be kellene számítani – felpereseknek azt kellett volna bizonyítaniuk, hogy a néhai olyan összegű jövedelemmel rendelkezett, mely az árvaellátás összegén felül további gyermekenkénti 30.000 forint megfizetésére is fedezetet nyújtott. Erre irányuló bizonyításuk sikertelen volt, mert önmagában abból, hogy a néhai milyen életszínvonalon élt, nem vonható le következtetés jövedelme összegére.

[62] A felperesek tévesen érveltek azzal, hogy a tartást pótló járadékra vonatkozó igényük elbírálása során a bíróságnak a Ptk. kiskorú gyermek tartására vonatkozó XXI. fejezetét is alkalmaznia kellett volna. Az alperes alappal hivatkozott arra, hogy a per tárgya nem tartásra kötelezettel szembeni tartásdíj fizetésre kötelezés, hanem – kártérítésként – a tartásra kötelezett személy helyett, az általa nyújtott, de halála miatt kiesett tartása pótlása, melyre a Ptk. fentebb hivatkozott. 6:529. §-a irányadó, mely nem utal vissza a XXI. fejezet rendelkezéseire.

[63] A Ptk. általános kártérítésre vonatkozó 6:531. §-a alkalmazásának sincs helye, mert a perben nem kár mértéke bizonyíthatósága kérdéses.

[64] A fentiekre tekintettel az ítéltábla az elsőfokú ítélet megfellebbezett rendelkezését a Pp. 383.§ (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta. A tőke után járó kamat az elsőfokú eljárásban a pertárgy értékének megállapításakor figyelmen kívül marad, ezért az elsőfokú bíróság által megállapított – a sérelemdíj kapcsán a felperesek pernyertességére alapított – pernyertességi arányt és az ezen alapuló perköltségviselési rendelkezést az ítélet részbeni megváltoztatása nem érinti.

[65] A felperesek fellebbezése részben vezetett eredményre. A kamatfizetésre irányuló fellebbezésük pertárgy értéke az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. tv. (a továbbiakban: Itv.) 39. § (3) bekezdésének c) pontja alapján személyenként 600.000 forint, a tartást pótló járadékra vonatkozó fellebbezés pertárgy értéke a Pp. 21. § (3) bekezdésének a) pontja alapján (III-IV. r. felperesek vonatkozásában) személyenként 360.000 forint.

[66] Az I-II. r. felperesek fellebbezésének eredményessége 100%, a III-IV.r. felperesek fellebbezésének eredményessége 62%.

[67] Ennek folytán az alperes köteles megfizetni az államnak az I-II. r. felperesek fellebbezése kapcsán az Itv. 46. § (1) bekezdése szerint számított 96.000 forint feljegyzett fellebbezési illetéket, míg a III-IV. r. felperesek fellebbezése kapcsán 153.600 forint feljegyzett fellebbezési illeték 62%-át, 92.160 forintot. A fennmaradó 61.400 forint fellebbezési illetéket a III-IV. r. felperesek kötelesek megfizetni személyenként egyenlő arányban.

[68] A másodfokú perköltség viseléséről történő döntéskor az ítéltábla figyelembe vette, hogy a felpereseket egy ügyvéd képviselte, ezért e vonatkozásban a felperesek által a fellebbezési eljárásban érvényesített igényeket összesítve vizsgálta a fellebbezési eredményességet. Az össz fellebbezett érték 3.120.000 forint volt. A felperesi fellebbezések 2.400.000 forint erejéig, 77%-ban vezettek eredményre. E számítás alapján a felperesek jogosultak lennének a másodfokú eljárásban felmerült perköltségük arányos részének alperes általi megtérítésére abban az esetben, ha a fellebbezési eljárásban felmerült költségeiket a Pp. 81. §-a szerint – legalább az annak összegét szabályozó jogszabályi rendelkezésre utalással – felszámították volna. Mivel azonban a költségeiket nem számították fel, az ítéltábla az alperest nem kötelezte másodfokú perköltség megfizetésére.

[69] Az ítélettel szemben a Pp. 365. § (2) bekezdése szerint fellebbezésnek nincs helye.

Győr, 2026. január 29.

Dr. Molnár Andrea s. k.

Dr. Bartus Erika s. k.

Dr. Sarmon Hedvig s. k.

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró